

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0124/2002

18 april 2002

BETÄNKANDE

om kommissionens rapport - Sapard årsrapport – år 2000
(KOM(2001) 341 – C5-0009/2002 – 2002/2007(COS))

Utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling

Föredragande: Willi Görlach

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL RESOLUTION.....	5
MOTIVERING	9
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTRIKESFRÅGOR, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, GEMENSAM SÄKERHET OCH FÖRSVARSPOLITIK	15
YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR INDUSTRIFRÅGOR, UTRIKESHANDEL, FORSKNING OCH ENERGI	19

PROTOKOLLSIDA

Med en skrivelse av den 9 juli 2001 förelade kommissionen parlamentet kommissionens rapport - Sapard årsrapport – år 2000 (KOM(2001) 341 – 2002/2007(COS)).

Vid plenarsammanträdet den 16 januari 2002 tillkännagav talmannen att denna rapport hänvisats till utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling, som utsetts till ansvarigt utskott, och till utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik, budgetutskottet, budgetkontrollutskottet, utskottet för sysselsättning och socialfrågor, utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi, fiskeriutskottet och utskottet för regionalpolitik, transport och turism som utsetts till rådgivande utskott (C5-0009/2002).

Vid utskottssammanträdet den 6 november 2001 utsåg utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling Willi Görlach till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 4 december 2001, 18 februari, 19 mars och 17 april 2002 behandlade utskottet kommissionens rapport samt förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet enhälligt förslaget till resolution.

Följande var närvarande vid omröstningen: Joseph Daul (ordförande), Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Albert Jan Maat och María Rodríguez Ramos (vice ordförande), Willi Görlach (föredragande), Gordon J. Adam, Danielle Auroi, Alexandros Baltas (suppleant för Vincenzo Lavarra), Carlos Bautista Ojeda, Sergio Berlato, Niels Busk, Arlindo Cunha, Michl Ebner, Christel Fiebiger, Ilda Figueiredo (suppleant för Dimitrios Koulourianos), Francesco Fiori, Christos Folias, Jean-Claude Fruteau, Georges Garot, Lutz Goepel, Liam Hyland, Elisabeth Jeggle, Salvador Jové Peres, Hedwig Keppelhoff-Wiechert, Heinz Kindermann, Wolfgang Kreissl-Dörfler (suppleant för António Campos), Astrid Lulling (suppleant för Robert William Sturdy), Xaver Mayer, Jan Mulder (suppleant för Giovanni Procacci), Karl Erik Olsson, Neil Parish, Mikko Pesälä, Christa Prets (suppleant för María Izquierdo Rojo), Encarnación Redondo Jiménez, Agnes Schierhuber, Dominique F.C. Souchet och Eurig Wyn (suppleant för Giorgio Celli).

Yttrandena från utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik och utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi återges i detta betänkande. Budgetutskottet, budgetkontrollutskottet, utskottet för sysselsättning och socialfrågor, utskottet för miljö, folkhälsa och konsumentfrågor, fiskeriutskottet och utskottet för regionalpolitik, transport och turism beslutade den 22 januari 2002, 11 september 2001, 12 september 2001, 22 januari 2002, 10 september 2001 respektive den 22 januari 2002 att inte avge något yttrande.

Betänkandet ingavs den 18 april 2002.

Fristen för ingivande av ändringsförslag till detta betänkande kommer att anges i förslaget till föredragningslista för den sammanträdesperiod vid vilken betänkandet skall behandlas.

FÖRSLAG TILL RESOLUTION

Europaparlamentets resolution om kommissionens rapport - Sapard årsrapport – år 2000 (KOM(2001) 341 – C5-0009/2002 – 2002/2007(COS))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av kommissionens rapport - Sapard årsrapport (KOM(2001) 341 – C5-0009/2002),
- med beaktande av artikel 47.1 i arbetsordningen,
- med beaktande av betänkandet från utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling och yttrandena från utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik och utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi (A5-0124/2002), och av följande skäl:
  - A. De viktigaste prioriteringarna för Sapard-instrumentet, med tanke på den planerade anslutningen av central- och östeuropeiska länder till Europeiska unionen, består i att bidra till att införa gemenskapens regelverk för den gemensamma jordbrukspolitiken och närliggande politikområden, och att lösa prioriterade och särskilda problem i samband med en hållbar anpassning av jordbrukssektorn och landsbygdsområden i dessa länder.
  - B. Jordbruksområdet i de central- och östeuropeiska länderna spelar delvis en avgörande roll för ekonomi och sysselsättning, och resultatet av utvidgningen är därför i hög grad beroende av att de central- och östeuropeiska ländernas jordbruk på ett framgångsrikt sätt kan integreras med Europeiska unionens jordbruksmarknad. Kommissionen måste främja yrkes- och utbildningsinriktat utbyte mellan jordbruksföretag och jordbrukare, i synnerhet unga jordbrukare, mellan de nuvarande medlemsstaterna och de central- och östeuropeiska länderna.
  - C. Föranslutningsstrategin inom jordbruksområdet måste anpassas efter utvecklingen i samband med WTO-förhandlingarna och konsekvenserna av en utvärdering efter halva löptiden enligt Agenda 2000.
  - D. Sapard-förordningen (förordning nr 1268/1999) fastställdes redan i mitten av 1999, men det första utbetalningsorganet för ett kandidatland blev operationellt först i december 2000. Fram till slutet av 2001 har endast obetydliga belopp (ca 30 miljoner euro) överförts från Sapard-programmet till de central- och östeuropeiska länderna.
  - E. Ansvaret för förvaltningen av Sapard överfördes till de central- och östeuropeiska länderna, vilket innebär att genomförandet av Sapard härigenom fullständigt decentraliserats, med kontroller endast i efterhand av kommissionen i enlighet med principerna för ekonomisk förvaltning som avser garantisektionen vid EUGJF.
  - F. Förseningen i samband med genomförandet av Sapard-programmet beror på att de nödvändiga administrativa förutsättningarna för en adekvat ekonomisk förvaltning först

måste åstadkommas för den decentraliserade förvaltningen i de central- och östeuropeiska länderna.

1. Parlamentet välkomnar de märkbart tilltagande framstegen på jordbruksområdet i de central- och östeuropeiska länderna på deras väg mot en anslutning till Europeiska unionen,
2. ser med stor oro att förberedelserna för anslutningen av de central- och östeuropeiska länderna möter avsevärda hinder på grund av det försenade genomförandet av Sapard-programmet, vilket innebär att de central- och östeuropeiska ländernas anpassningsprocess på jordbruksområdet hamnar under betydande tidspress med tanke på den första utvidgningsomgången som är planerad till 2004,
3. erkänner att allmänheten i de flesta kandidatländer inte var helt och korrekt informerad om skälen till att utbetalningen av Sapard-medlen dröjde, vilket ökade skepticismen för utvidgningsprocessen i kandidatländerna. Parlamentet uppmanar kommissionen och kandidatländerna att öka medvetenheten om detta specifika föranslutningsinstrument, särskilt på landsbygden, genom att förklara det på ett enkelt och korrekt sätt och genom att stärka stödet till utbildning av befolkningen på landsbygden, för att ge alla aktörer möjlighet att delta i planering och genomförande av projekt,
4. beklagar att förvaltningen av Sapard-medel i första skedet endast överfördes till fem av de central- och östeuropeiska länderna – Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen och Slovenien,
5. beklagar att de svårigheter som kunde iakttas redan under år 2000, som först och främst gäller programinnehållet och därefter inrättandet av utbetalningsorgan, ännu inte har övervunnits helt och hållet, och att denna utveckling inverkar negativt på den strukturförändring i de central- och östeuropeiska länderna som är nödvändig för en anslutning,
6. uppmanar kommissionen att före juni 2002 lägga fram en skriftlig redogörelse med detaljerade och noggranna uppgifter om de för tillfället främsta hindren för överföring av Sapard-medel till kandidatländerna, inklusive ackreditering av Sapard-utbetalningsorgan,
7. anser att det faktum att det år 2000 inte betalades ut några medel för genomförandet av Sapard och att det år 2001 endast betalades ut obetydliga medel är ett tecken på att Sapard-konceptet är förfelat i den utsträckning det handlar om målet att ge effektiv uppbyggnadshjälp redan före anslutningen,
8. påpekar att de central- och östeuropeiska länderna sannolikt kommer att få stora svårigheter i samband med samfinansieringen av Sapard-programmet, eftersom de måste sätta in de budgetmedel som ursprungligen avsetts för 2000 och 2001 som komplettering under åren 2002, 2003 och senare och uppmanar därför kommissionen att genom lämpliga åtgärder säkerställa att Sapard-medel i princip inte förfaller på grund av försenat genomförande,

9. inser svårigheterna för vissa central- och östeuropeiska länder att skapa utbetalningsorgan för vilka samma kriterier i fråga om effektivitet, kvalitet och förtroende gäller som för medlemsstaternas förvaltnings- eller kontrollstrukturer och måste konstatera att det visar sig vara svårt att utveckla dessa organ för vissa kandidatländer eftersom det ofta fattas nödvändiga personalresurser och tekniska medel,
10. hoppas att befintliga EU-medel hädanefter omedelbart kommer att sättas in på ett så produktivt sätt som möjligt för att stödja de olika jordbrukssektorerna i samband med anpassningen till den nya ekonomiska miljön efter anslutningen,
11. uppmanar kommissionen att under 2002 lägga fram regelbundna uppdateringar om erfarenheterna med Sapard-finansierade projekt för att göra det möjligt för parlamentet att noggrannare övervaka dessa politiskt viktiga investeringar i kandidatländernas landsbygdsområden,
12. uppmanar kommissionen att i samförstånd med de central- och östeuropeiska länderna undersöka om en tilldelning av Sapard-medel som delvis genomförs centralt genom kommissionens försorg kan leda till att utbetalningen av medel förbättras,
13. påpekar att i genomsnitt endast 11 procent av gemenskapsbidragen från Sapard har avsatts för utveckling och diversifiering inom jordbruket i de central- och östeuropeiska länderna. Parlamentet anser att det är ytterst angeläget med ett förstärkt stöd för att skapa alternativa inkomstkällor och ett starkare civilsamhälle i dessa länder då landsbygden främjas, eftersom det finns ett betydande överskott av arbetsplatser där, vilket efter anslutningen skulle kunna leda till en kraftigt stigande arbetslöshet när jordbruket utsätts för det starka konkurrenstrycket från de nuvarande EU-länderna. Parlamentet påpekar i detta sammanhang hur viktiga utbildning och yrkesutbildning är för dessa oombärliga omskolnings- och omstruktureringsprogram,
14. förespråkar därför att Sapard-programmet i högre grad skall inrikta sig på att skapa alternativ sysselsättning på landsbygden, vilket motsvarar EU:s tankegång om ett jordbruk med många olika funktioner och minskar de sociala problemen i samband med den minskning av sysselsättningen inom jordbrukssektorn som ofrånkomligen måste genomföras i de central- och östeuropeiska länderna i samband med anslutningen till EU,
15. uppmanar därför kommissionen att så snabbt som möjligt lägga fram ett förslag till ett program, Inpard, (Innovative Participatory Rural Development), som genom att förberedelsen av Leader+ görs i rätt tid efter anslutningen skall bidra till att skapa ytterligare sysselsättning och inkomster och stärka civilsamhället på landsbygden i de central- och östeuropeiska länderna och vara utformat på ett sätt som liknar Leader-programmen inom EU enligt modellen bottom-up,
16. uppmanar kommissionen att fram tills dess att en överenskommelse nåtts om en ändring av budgetplanen ställa till förfogande de budgetmedel som tilldelats den i enlighet med artikel 7.4 i förordning (EG) nr 1268/1999 för förberedelse av program enligt modellen bottom-up,

17. försöker tillsammans med rådet och kommissionen komma överens om en ändring av budgetplanen för att på så sätt ställa medel till förfogande för föranslutningsåtgärder på landsbygden,
18. påpekar att man genom att genomföra ett sådant program från och med 2003, redan före anslutningen, skulle kunna skapa strukturer för att utnyttja Leader-programmet efter anslutningen och få värdefulla erfarenheter,
19. uppmanar kommissionen att vid genomförandet av Sapard-programmet säkerställa att det statliga stöd som ges till de central- och östeuropeiska länderna för jordbrukssektorn går att förena med både de skyldigheter som EU påtagit sig och de skyldigheter som dessa länder påtagit sig inom ramen för WTO,
20. uppmanar kommissionen att genom Sapard-programmet verka till förmån för att de central- och östeuropeiska länderna snabbt skall kunna följa såväl EU:s hälso- och växtskyddsbestämmelser som dess djurskyddsbestämmelser, så att snedvridningar i handeln med jordbruksprodukter mellan EU och de central- och östeuropeiska länderna kan undvikas,
21. uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet, kommissionen och regeringarna i de 10 central- och östeuropeiska kandidatländerna.

MOTIVERING

1. Inledning

Europeiska kommissionen lade nyligen fram sin första rapport om det särskilda föranslutningsprogrammet för jordbruk och landsbygdsutveckling (Special Accession Programme for Agriculture and Rural Development – Sapard). Målet med det program som infördes genom förordning (EG) nr 1268/1999 (rådets förordning av den 21 juni 1999 om gemenskapsstöd för föranslutningsåtgärder för jordbruket och landsbygdens utveckling i kandidatländerna i Central- och Östeuropa under föranslutningsperioden), den s.k. ”Sapard-förordningen”, var och är att stödja de 10 EU-kandidatländerna i Central- och Östeuropa (Bulgarien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern) i samband med strukturförbättringar inom jordbruk och landsbygd.

Det planerade sammanlagda beloppet för föranslutningsstödet begränsas av den övre gränsen för utgiftskategori 7 som under tidsperioden för budgetplanen fastställts till 3 174 miljarder euro årligen (1999 års priser) av Europeiska rådet i Berlin 1999. 50 procent av den övre gränsen är dessutom avsatt för Phare (finansiellt stöd för institutionsuppbyggnad och projekt med betydande investeringar), av det resterande beloppet går två tredjedelar till ISPA (stöd till trafik och miljöinfrastruktur) och en tredjedel till Sapard. Den totala nivån för bidragen från gemenskapsbudgeten för Sapard uppgår till sammanlagt ca 530 miljarder euro årligen för åren 2000–2006. Den vägledande fördelningen av de årliga anslagen (i miljarder euro till konstanta priser från 2000) visas i nedanstående tabell:

Bulgarien	Tjeckien	Estland	Ungern	Litauen	Lettland	Polen	Rumänien	Slovenien	Slovakien	Totalt
53 026	22 445	12 347	38 713	30 345	22 226	171 603	153 243	6 447	18 606	529

2. Krav

a) Innehåll

Sapard-programmen är i stor utsträckning jämförbara med medlemsstaternas program för främjande av jordbruk och landsbygdsutveckling, men de omfattar emellertid inte samma mångfald. Stöd genom Sapard kommer att beviljas på grundval av ett enda program för jordbruk och landsbygdsutveckling per kandidatland. Innehållet i varje program återspeglar prioriteringar som fastställts i de central- och östeuropeiska länderna beroende på de särskilda förhållandena och behoven i dessa länder.

b) Administration och förvaltning

För Sapard valde man ett annat tillvägagångssätt varigenom de nationella myndigheterna i kandidatländerna skulle ta på sig det fulla ansvaret genom en fullständigt decentraliserad förvaltning. Detta gjordes för att möjliggöra ett förverkligande av de djupare liggande målen med Sapard-instrumentet: att genomföra många småskaliga projekt överallt på landsbygden i respektive land och att skapa strukturer som kommer att göra det möjligt för de central- och östeuropeiska länderna att tillämpa gemenskapens regelverk direkt efter anslutning. I detta

syfte skall varje central- och östeuropeiskt land för sig inrätta ett s.k. utbetalningsorgan som förmår genomföra Sapard på ett sätt som står i överensstämmelse med de rättsregler man enats om. Ytterligare en förutsättning är att EU och de central- och östeuropeiska länderna ingår bilaterala internationella avtal, de s.k. finansieringsavtalen.

aa) Utbetalningsorgan

Utbetalningsorganen skall organiseras i enlighet med bestämmelserna för garantisektionen vid EUGFJ och vara i stånd att genomföra Sapard på ett sätt som står i överensstämmelse med de rättsregler man enats om. Den nationella fonden, en enhet inom de central- och östeuropeiska ländernas finansministerier som redan existerar för ekonomisk förvaltning av Phare, skall vara den myndighet som har behörighet att ackreditera utbetalningsorganet. Kommissionen skall sedan kontrollera dess ackreditering på plats. Sedan bifall givits kan förvaltnings- och utbetalningsuppgifter delegeras från kommissionen till kandidatlandet och rörelsekapitalet överförs till det landet.

ab) Flerårigt finansieringsavtal

Detta avtal fastställer gemenskapens regler för förvaltning och kontroll av Sapard för programmets hela varaktighet. Eftersom gemenskapens lagstiftning inte är bindande för kandidatländerna, var det nödvändigt att upprätta bilaterala avtal med varje kandidatland för att ha en rättslig ram som binder gemenskapen och respektive kandidatland till reglerna för genomförande av Sapard. Detta s.k. fleråriga finansieringsavtal omfattar fullständig decentralisering av förvaltningen av programmen till ett organ som skall vara ansvarigt inför varje kandidatland, ett finansieringssätt som grundar sig på differentierade anslag liksom tillämpning av förfarandet för granskning och godkännande av räkenskaperna för garantisektionen vid EUGFJ.

ac) Årligt finansieringsavtal

Ett årligt finansieringsavtal skall utarbetas och förhandlas fram med vart och ett av kandidatländerna för varje år av programmet. Det skall ange gemenskapens årliga finansiella åtagande och vid behov ändra bestämmelserna i det fleråriga finansieringsavtalet.

3. Tidsplan

Efter kommissionens beslut om tilldelning av medel kunde kandidatländerna lägga fram sina Sapard-programplaner om främjande av jordbruk och landsbygdsutveckling i slutet av 1999/början av 2000. Med utgångspunkt från dessa planer, flera samråd och STAR-kommitténs deltagande antog Europeiska kommissionen alla fleråriga program på hösten 2000. Undertecknandet av det fleråriga finansieringsavtalet liksom även det årliga finansieringsavtalet för år 2000 kunde slutföras med alla central- och östeuropeiska länder i början av 2001. På grund av utbetalningsorganens ihållande svårigheter i samband med genomförandet har förvaltningen av Sapard-medlen hittills endast överförts till Bulgarien (05/2001) och Estland (06/2001) vid sidan av Slovenien, Litauen (11/2001) och Lettland (12/2001), dvs. hälften av de potentiella mottagarna. I flera andra kandidatländer återstår det

att slutföra anpassningen av organen och förfarandena. Det årliga finansieringsavtalet mellan kommissionen och de central- och östeuropeiska länderna om det finansiella åtagandet för 2001 förväntas under år 2002.

4. Utvärdering

a) Utarbetande av program och förvaltning

På det hela taget är det beklagligt att ett projekt som Sapard som påbörjades med så stora förväntningar fortfarande befinner till större delen sig i startgroparna. Kommissionens och kandidatländernas erfarenheter som beskrivs i rapporten väcker i allt högre grad frågor som behöver ett svar. Var grundstrategin riktig, och vad kan och måste göras för att få ett högre tempo till stånd i fråga om utbetalningen av Sapard-medel? Skulle det inte vara effektivare och mer ändamålsenligt om en större del av medlen förvaltades från Bryssel? Har inte målet och syftet med en "föranslutningshjälp" blivit överspelat på grund av den försenade inledningen? Var den decentraliserade utgångspunkten för programmet, inriktad på små projekt och helt administrerad av de central- och östeuropeiska länderna, felaktig? Skulle man inte ha kunnat dela upp tilldelningen av medel? Ställde man inte för höga krav på de central- och östeuropeiska länderna genom mycket komplicerade byråkratiska föreskrifter?

Föredraganden skulle först vilja ge uttryck för sina redan tidigare framförda betänkligheter i fråga om att just det Sapard-program som tilldelas en halv miljard euro årligen i sin helhet utformas på så sätt att förvaltningen av detta program fullständigt och självständigt överförs till kandidatländerna genast vid sidan av den krävande uppgiften att utarbeta ett program. Därigenom omintetgörs målet att med hjälp av en snabbverkande föranslutningshjälp stödja de central- och östeuropeiska länderna att komma i kapp EU inom jordbrukssektorn i strukturellt avseende.

Den grundläggande utgångspunkten, att genom förvaltningen ge de central- och östeuropeiska länderna en möjlighet att få värdefull erfarenhet av att använda mekanismerna för förvaltning av gemenskapsmedel, förefaller visserligen att vara riktig vid första anblicken. På längre sikt kommer investeringarna i nya system säkerligen att utveckla färdigheter som senare kan överföras till förvaltningen av andra gemenskapsmedel. Men tyvärr har kraven lett till att värdefull tid har gått förlorad under föranslutningsfasen. För många central- och östeuropeiska länder var såväl först utarbetandet av program liksom även det potentiella utförandet av Sapard naturligtvis ett helt nytt område.

Redan inledningsvis, efter det att de central- och östeuropeiska länderna hade lämnat in sina programutkast till kommissionen, uppträdde brister, och ett behov av att omarbeta innehållet, vilket å ena sidan berodde på komplexiteten i de bestämmelser som skulle beaktas och å andra sidan på det faktum att de central- och östeuropeiska länderna på det hela taget var tvungna att ge sig in på ett helt nytt område när de skulle utveckla sina program. Sapard-förordning nr 1268/1999 var inte heller bra formulerad, eftersom många frågor inte var tillräckligt väl utarbetade i rättsligt hänseende och vissa tänkbara åtgärder saknades. Det är särskilt beklagligt att ett så viktigt instrument i landsbygdsförordning nr 1257/1999 som främjande av

förtidspensionering, som hade varit möjligt att använda i de central- och östeuropeiska länderna på ett ändamålsenligt sätt, saknas i Sapard-sortimentet.

Ett klagande av kraven kom senare genom tillämpningsförfordning (EG) nr 2759/1999 och tillämpningsföreskrifterna för den ekonomiska förvaltningen (förfordning (EG) nr 2222/2000), som utarbetades först år 2000. Detta medförde ytterligare förseningar som har lett till att utarbetandet av de central- och östeuropeiska ländernas program kunde avslutas och antas av kommissionen först i slutet av 2000.

Det är just det faktum att det var nödvändigt för de central- och östeuropeiska länderna att beakta de programmässiga, rättsliga och administrativa förutsättningarna för utarbetandet och genomförandet av Sapard-programmet enligt ovannämnda förfordningar som senare har lett till ytterligare förseningar, vilket är att beklaga.

På den administrativa sidan utgjorde tillvägagångssättet med övertagande av ansvaret för den direkta förvaltningen av gemenskapshjälp, val av projekt, anbudsproceduren och tecknandet av kontrakt sådana krav som innebar att dessa stater måste upphöra med sin sedvanliga praxis som bygger på centraliserad jordbrukspolitik.

Under sina besök i de central- och östeuropeiska länderna under 2000 konstaterade kommissionen bland annat att det förekom svårigheter på några områden, till exempel i samband med inrättandet av en effektiv internrevision, vid genomförandet av en realistisk ackrediterings-, informations- och kommunikationsstrategi, vid beaktandet av principerna för sund ekonomisk förvaltning liksom på bokföringsområdet. Dessutom medförde innovationerna betydande konsekvenser för de aktuella nationella rättsliga ramarna, som måste ändras och anpassas. Allt detta kunde de central- och östeuropeiska länderna inte klara av i en handvändning.

En av kärnfrågorna, om en central programförvaltning av kommissionen i Bryssel skulle vara att föredra framför delegationer i kandidatländerna eller en decentraliserad förvaltning i de central- och östeuropeiska länderna, besvarades av EU till förmån för den decentraliserade lösningen – huvudsakligen av praktiska skäl – i samband med utarbetandet av förfordningen år 1999. Denna lösning var å ena sidan den fördelaktigaste (för kommissionens del skulle det ha saknats ett tillräckligt antal kontrollanter och handledare för enskilda program och projekt som strukturerats på helt olika sätt), å andra sidan kunde de central- och östeuropeiska länderna därigenom påbörjas en stor del av ansvaret i fråga om huruvida Sapard-programmen uppvisar ett lyckat eller misslyckat resultat.

Officiellt tillkännagavs dock att mindre mottagare, dvs. små och medelstora företag och de flesta jordbruksföretag med undantag för de allra största, hade fallit bort genom en annan förvaltning. Dessutom hade det senare blivit nödvändigt med en långdragen omförhandling av grundförfordningen liksom även av de Sapard-program som då antagits av kommissionen.

Det kompletterande uttalandet från kommissionens sida, att en förvaltning från Bryssel av förvaltningstekniska skäl skulle betyda att hjälp företrädesvis, dock inte uteslutande, skulle ges till stora projekt, varigenom antalet och de olika typerna av mottagare skulle reduceras, är säkerligen korrekt, men enligt föredragandens åsikt skulle detta ha gått att undvika om man

från början skulle ha delat upp vissa finansieringar och förvaltningsuppgifter avseende programinnehåll mellan de central- och östeuropeiska länderna och Bryssel.

Detta tillvägagångssätt hade haft två fördelar: för det första skulle kandidatländerna ha fått komma i kontakt med förvaltningen av gemenskapsmedel, kanske med den något mindre delen av budgeten som står till förfogande, för det andra skulle det åtminstone vad den delen beträffar ha lett till en snabbare utbetalning, varvid ansvaret för kontroll och utförande hade legat på kommissionens sida. Denna korrekt sammansatta utgångspunkt valdes tyvärr inte för Sapard. Därigenom gick dyrbar tid för en verklig ”föranslutningshjälp” förlorad.

Till frågekomplexet ”utarbetande av program och förvaltning” måste man emellertid också säga att vid sidan av de ansvar som EU-sidan har även de central- och östeuropeiska länderna visat prov på olika grad av egna framsteg, vilket har lett till att vissa stater har kommit avsevärt längre än andra i fråga om genomförandet av Sapard.

Något som gav mer positiva resultat var i synnerhet kontinuitet i fråga om institutionernas personal liksom när representanter för den högsta förvaltningsnivån konsekvent var delaktiga i processen. Som negativ utveckling kan nämnas när anställda efter vederbörlig utbildning lämnade sina befattningar liksom när kommunikations- och samarbetsproblem uppträdde såväl inom de båda organen (nationella fonden och Sapard-organet) som dem emellan. Detta bör uppmärksammas starkare i framtiden.

b) Inpard och icke-statliga organisationers deltagande

De icke-statliga organisationernas deltagande utgör ytterligare ett problemområde. Var de fastställda tidsramarna för utarbetande av program för knappt tilltagna så att det inte fanns tillräckligt med tid över för överläggningar, vilket återigen ledde till att hela processen kännetecknades av ett för lågt deltagande från de icke-statliga organisationernas och befolkningens sida och en brist på öppenhet? Det är ett obestridligt faktum att det civila samhället fortfarande inte har tillräckligt inflytande på Östeuropas landsbygd trots ansträngningar, till exempel icke-statliga organisationers deltagande i Sapards övervakningskommittéer och enskilda åtgärder inom Sapard.

Med Inpard-programmet (Innovative Participatory Rural Development) kunde EU även överföra de deltagandeorienterade innovativa ansträngningarna för landsbygdens utveckling från det befintliga Leader+-programmet i EU till kandidatländerna. Impulserna till detta kom från Europaparlamentets utskott för jordbruk och landsbygdens utveckling. Kommissionen uppmanades dock av budgetutskottet att före den 1 juni 2002 lägga fram ett förslag till en rättslig grund för programmet Inpard, med vilken Sapard skulle kunna kompletteras enligt modellen från Leader+-programmet.

Inpard skall tjäna till att förbereda nya medlemsstater och icke-statliga organisationer för att delta i Leader+-programmet vid anslutningen för att de skall kunna spela en aktiv roll i samband med *bottom-up*-projekt och i samband med utvecklingen av sin infrastruktur på landsbygden. Inpard skall hädanefter snabbt förankras i en rättslig grund, och kompletterande medel skall ställas till de central- och östeuropeiska ländernas förfogande för detta.

c) Budget

Budgetsektorn utgör ett sista område som inte får glömmas bort. Fram till slutet av 2001 överfördes mot bakgrund av den redan beskrivna situationen endast obetydliga belopp (ca 30 miljoner euro) från Sapard-programmet till kandidatländerna, trots att ett belopp på över 190 miljoner euro enbart i betalningsbemyndiganden ställdes till förfogande redan i EU-budgeten för år 2000, vilket inte har betalats ut i sin helhet.

Ursprungligen gällde enligt bestämmelserna för den fleråriga finansieringsplanen att åtagandebemyndiganden för år 2000 kunde betalas ut när de motsvarande fordringarna inkommer till kommissionen i slutet av 2002 (den s.k. N+2-principen). Därefter skulle den återstående outnyttjade delen av de budgetmässiga åtagandena för 2000 automatiskt frigöras. Med tanke på att kommissionen fram till slutet av 2000 inte kunde fatta något beslut om överförande av förvaltningen av hjälpen har kommissionen helt korrekt utnyttjat möjligheten att undantagsvis förlänga tidsfristen för medlen för år 2000 fram till slutet av 2003 för att dessa medel inte skall förfalla. Enligt föredragandens åsikt bör man absolut se till att denna möjlighet kommer till användning i förekommande fall även för medlen för år 2001 eftersom det förefaller som om dessa medel inte kommer att betalas ut under åren 2002/2003.

Ett problemområde som sammanhänger med detta är det faktum att EU:s Sapard-medel måste samfinansieras med de central- och östeuropeiska länderna. Gemenskapens andel uppgår till högst 75 procent av de totala stödberättigande offentliga utgifterna; i undantagsfall kan gemenskapen överta ända upp till 100 procent av totalkostnaderna. I och med att det är nödvändigt med samfinansiering kan man på grund av betalningsförseningen och den därmed sammanhängande anhopningen av medel redan nu förutse att vissa länder kan få svårt att skjuta till de nödvändiga egna medlen i tillräcklig omfattning. Här gäller det för de central- och östeuropeiska länderna att redan i god tid utveckla lämpliga planer för att bemästra dessa problem.

d) Avslutande anmärkning

Kommissionsledamot Fischler, med ansvar för jordbruksfrågor, sade nyligen: ”Mod är inte att man blint ignorerar faran utan att man övervinner den seende.” Detta borde vara parollen för Sapards framtid, vilket skulle innebära att de program som startats med så många förhoppningar äntligen blir en framgångsmodell som gagnar EU och de central- och östeuropeiska kandidatländerna. Alla ansvariga krafter borde engagera sig för detta på sin plats.

16 april 2002

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR UTRIKESFRÅGOR, MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER, GEMENSAM SÄKERHET OCH FÖRSVARSPOLITIK

till utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling

över jordbruk och landsbygdens utveckling: Sapard-programmet för kandidatländerna. Första årsrapporten 2000
(KOM(2001) 341 – C5-0009/2002 – 2002/2007(COS))

Föredragande: The Earl of Stockton

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 24 januari 2002 utsåg utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik The Earl of Stockton till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 26 mars och 15-16 april 2002 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid detta sammanträde godkände utskottet enhälligt nedanstående slutsatser med 1 nedlagd röst.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Geoffrey Van Orden (ordförande för sammanträdet), Christos Zacharakis (vice ordförande), The Earl of Stockton, (föredragande), Ole Andreasen, Alexandros Baltas, André Brie, John Walls Cushnahan, Joseph Daul (suppleant för Gunilla Carlsson), Pere Esteve, Glyn Ford, Michael Gahler, Per Gahrton, Gerardo Galeote Quecedo, Jas Gawronski, Vitaliano Gemelli (suppleant för Franco Marini), Alfred Gomolka, Vasco Graça Moura (suppleant för José Pacheco Pereira), Joost Lagendijk, Alain Lamassoure, Jules Maaten (suppleant för Bob van den Bos), Nelly Maes (suppleant för Reinhold Messner), Cecilia Malmström, Emilio Menéndez del Valle, Raimon Obiols i Germà, Doris Pack (suppleant för Armin Laschet), Jacques F. Poos, Lennart Sacrédeus (suppleant för Ursula Stenzel), Jannis Sakellariou, José Ignacio Salafranca Sánchez-Neyra, Jacques Santer, Amalia Sartori, Elisabeth Schroedter, Ioannis Souladakis, Ilkka Suominen, Hannes Swoboda, Charles Tannock, Maj Britt Theorin (suppleant för Véronique De Keyser), Demetrio Volcic, Jan Marinus Wiersma och Matti Wuori.

KORTFATTAD MOTIVERING

Det råder inga tvivel om att anslutningsförberedelserna på jordbruksområdet fortfarande är en stor utmaning för både kandidatländerna och Europeiska unionen. Det faktum att jordbruket har en särskild betydelse i kandidatländernas ekonomi förutsätter långtgående reformer. Jordbrukens ogynnsamma struktur och det hållbara, delvis självförsörjande jordbruket – kombinerat med en framväxande kommersiell jordbrukssektor – skapar en rad administrativa och ekonomiska dilemman för den gemensamma jordbrukspolitiken. Denna tudelade struktur kommer sannolikt att skärpa de politiska spänningarna under omstruktureringsprocessen, då inte bara jordbruksstrukturen behöver utvecklas, utan också infrastrukturen i det föregående och det efterföljande ledet samt tjänsterna och arbetstillfällena i de jordbruksrelaterade industrierna.

Sapard utformades för att stödja kandidatländernas ansträngningar under föranslutningsperioden, och för att uppnå två viktiga mål: Att hjälpa kandidatländerna att införliva EU:s regelverk och att lösa prioriterade och särskilda strukturproblem för jordbrukets utveckling. I praktiken ställde man kravet att två villkor skulle uppfyllas innan stödet kunde beviljas: För det första att bilaterala avtal skulle ingås med kandidatländerna, grundade på bestämmelser som avsåg alla aspekter på en korrekt användning, kontroll och redovisning av fastställda stöd, och för det andra att det i varje kandidatland skulle inrättas ett organ som kan genomföra Sapard i överensstämmelse med de rättsliga bestämmelserna. I slutet av 2000 hade inget kandidatland inrättat ett Sapard-organ, varför inga pengar kunde överföras. I dag är endast fem kandidatländer berättigade att ta emot stöd.

I sitt betänkande drar utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling sina slutsatser utifrån årsrapporten om Sapard för år 2000, framhåller de svårigheter som kandidatländerna ställdes inför för att uppfylla kraven, insisterar på en effektiv användning av medel och lägger fram ett antal intressanta förslag om hur Sapard lämpligen kan kompletteras med andra initiativ, som t.ex. Inpard (Innovative Participatory Rural Development). Föredraganden av yttrandet delar till fullo ståndpunkten i betänkandet, men skulle vilja betona några aspekter som är av intresse för vårt utskott, med tanke på att anslutningsförberedelsen är en övergripande process.

Först och främst vill föredraganden betona hur viktigt detta föranslutningsinstrument är för kandidatländerna, med hänsyn till omfattningen av de reformer som krävs och den ekonomiska börda som följer av dessa reformer. Om det inte ges något ekonomiskt stöd skulle sådana reformer bli en tung post i kandidatländernas budgetar och påverka hela förberedelseprocessen inom andra viktiga områden. Allmänheten i kandidatländerna, framför allt landsbygdsbefolkningen, var mycket intresserad av gemenskapens erbjudande. Man var beklagligt nog inte särskilt väl informerad om skälen till att pengarna dröjde, vilket orsakade besvikelse. Detta bidrog också till att det i vissa kandidatländer skapades en ogynnsam inställning till anslutningen och EU:s politik. Detta har särskilt stor betydelse i landsbygdsområden där befolkningen berörs av de pågående förändringarna och känner sig mer sårbar och orolig för framtiden, vilket kan ge anledning till vissa radikala attityder. Tillåts detta missnöje växa skulle det kunna äventyra en framgångsrik utvidgningsprocess och ytterligare understryka den politiska flyktigheten i vissa kandidatländer.

Föredraganden är särskilt angelägen om att EU på nytt bekräftar sitt åtagande om jämlikhet mellan sina medlemsstater. Samtidigt som kandidatländerna förväntas rätta sig efter regelverket till fullo från det att de har blivit medlemmar (och i många fall före anslutningen), får de inte alla fördelar från program som t.ex. den gemensamma jordbrukspolitiken, förrän många år senare. Föredraganden förstår kommissionens oro för att direkta utbetalningar till jordbrukare i kandidatländerna skulle få en destabiliserande effekt på deras ekonomier, men det vore olyckligt om ett sådant synsätt grundades på ekonomiska överväganden. I stället för att göra direkta utbetalningar till de nya medlemsstaterna genom den gemensamma jordbrukspolitiken, i samma omfattning som till dagens medlemsstater, föreslår föredraganden därför att EU bör överväga att utvidga Sapard-programmet så att det täcker övergångsperioden, samtidigt som direktbetalningar gradvis införs. Kandidatländernas ”investeringar” för att uppfylla kraven och för att få Sapard att fungera, kommer att vara värdefulla när de skall förvalta andra fonder som de framtida medlemsstaterna kommer att bli berättigade till, eftersom dessa insatser blir en viktig och ny erfarenhet av att tillämpa mekanismen för en öppen och effektiv förvaltning av en stor summa pengar.

Det vore enligt föredragandens mening särskilt lämpligt att utvärdera Sapard-programmets påverkan på jordbrukarnas sociala och ekonomiska situation, och att vidta nödvändiga åtgärder för att undvika eventuella negativa konsekvenser av jordbrukssektorns omstrukturering, som t.ex. arbetslöshet, inkomstförluster etc., vilka kan leda till ökade politiska spänningar och därmed äventyra den stabilitet som krävs för att utvidgningsprocessen skall bli en framgång.

SLUTSATSER

Utskottet för utrikesfrågor, mänskliga rättigheter, gemensam säkerhet och försvarspolitik uppmanar utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

1. Europaparlamentet erkänner att allmänheten i de flesta kandidatländer inte var helt och korrekt informerad om skälen till att utbetalningen av Sapard-medlen dröjde, vilket ökade skepticismen för utvidgningsprocessen i kandidatländerna. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och kandidatländerna att öka medvetenheten om detta specifika föranslutningsinstrument, särskilt på landsbygden, genom att förklara det på ett enkelt och korrekt sätt och genom att stärka stödet till utbildning av befolkningen på landsbygden, för att ge alla aktörer möjlighet att delta i planering och genomförande av projekt.
2. Europaparlamentet betonar att Sapard-medlen måste användas på ett bra sätt för att stödja kandidatländernas insatser för att omstrukturera och modernisera sina jordbruksekonomier, en process som med tanke på hur komplex den är sannolikt kommer att öka de politiska spänningarna, eftersom det inte bara är jordbruksstrukturerna som behöver utvecklas, utan också de nödvändiga infrastrukturerna, tjänsterna och arbetstillfällena i de jordbruksrelaterade industrierna.
3. Europaparlamentet framhåller risken för att de ekonomiska och sociala påfrestningar som beror på de nödvändiga strukturella reformerna i kandidatländerna kan få människorna i dessa länder att förknippa utvidgningen med stigande arbetslöshet och fattigdom på

landsbygden. Europaparlamentet föreslår därför att utvecklingen på det sociala och det ekonomiska området skall följas noggrant och att kontakterna med jordbrukare i kandidatländerna intensifieras, så att man kan överväga lämpliga åtgärder för utveckling av landsbygden för att rädda jordbruk med begränsad lönsamhet och deras välfärdsfunktion, och för att främja miljövänlig jordbruksproduktion och inkomstdiversifiering i enlighet med målen för den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och rådet att förlänga Sapard-programmet så att det fortsätter att gälla under tio år efter utvidgningen, för att minimera det sociala kaos som följer av en fortsatt och avsevärd minskning av arbetskraften inom jordbruket.

4. Europaparlamentet betonar kandidatländernas förberedelser för att uppfylla alla de krav som fastställts av kommissionen för en öppen och effektiv förvaltning. Europaparlamentet anser att dessa framtida medlemsstater har visat att de inte bara fått en värdefull erfarenhet av att tillämpa mekanismerna för förvaltning av program för landsbygdens utveckling, utan också, mer allmänt, fått färdigheter som kan överföras till andra strukturfondsverksamheter och gemenskapens övriga politikområden. Europaparlamentet erkänner EU:s fortgående ansvar för att kandidatländerna anpassar sig till ett fullvärdigt medlemskap, så att de får medlemskapets alla fördelar, däribland rätten att delta fullt ut i gemenskapens alla program.

26 mars 2002

YTTRANDE FRÅN UTSKOTTET FÖR INDUSTRIFRÅGOR, UTRIKESHANDEL, FORSKNING OCH ENERGI

till utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling

över rapporten från kommissionen till rådet, Europaparlamentet, Ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén: Sapard årsrapport – år 2000
(KOM(2001) 341 – C5-0009/2002 – 2002/2007(COS))

Föredragande: Konrad K. Schwaiger

ÄRENDETS GÅNG

Vid utskottssammanträdet den 23 januari 2002 utsåg utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi Konrad K. Schwaiger till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 26 februari och 26 mars 2002 behandlade utskottet förslaget till yttrande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet nedanstående slutsatser med 41 röster för, 1 röst emot och 5 nedlagda röster.

Följande ledamöter var närvarande vid omröstningen: Carlos Westendorp y Cabeza (ordförande), Yves Piétrasanta och Jaime Valdivielso de Cué (vice ordföranden), Konrad K. Schwaiger (föredragande), Nuala Ahern, Konstantinos Alyssandrakis, Sir Robert Atkins, Luis Berenguer Fuster, Ward Beysen (suppleant för Nicholas Clegg), Guido Bodrato, David Robert Bowe (suppleant för Gary Titley), Felipe Camisón Asensio (suppleant för Alejo Vidal-Quadras Roca), Massimo Carraro, Gérard Caudron, Giles Bryan Chichester, Dorette Corbey (suppleant för Olga Zrihen Zaari), Elisa Maria Damião (suppleant för Harlem Désir), Willy C.E.H. De Clercq, Concepció Ferrer, Francesco Fiori (suppleant för Umberto Scapagnini), Cristina García-Orcoyen Tormo (suppleant för Godelieve Quisthoudt-Rowohl), Michel Hansenne, Roger Helmer (suppleant för Paul Rübig), Hans Karlsson, Bashir Khanbhai, Peter Liese (suppleant för Peter Michael Mombaur), Rolf Linkohr, Caroline Lucas, Eryl Margaret McNally, Erika Mann, Marjo Matikainen-Kallström, William Francis Newton Dunn (suppleant för Colette Flesch), Angelika Niebler, Reino Paasilinna, Samuli Pohjamo (suppleant för Elly Plooij-van Gorsel), John Purvis, Alexander Radwan (suppleant för Werner Langen), Bernhard Rapkay (suppleant för Norbert Glante), Daniela Raschhofer, Imelda Mary Read, Mechtild Rothe, Christian Foldberg Rovsing, Esko Olavi Seppänen, Claude Turmes, W.G. van Velzen, Dominique Vlasto och Myrsini Zorba.

KORTFATTAD MOTIVERING

Integrationen av de tio central- och östeuropeiska staterna som vill gå med i EU innebär en särskild utmaning för jordbruket. Inom ett EU med 25 medlemsstater kommer den areal som används för jordbruksändamål att öka med nästan 50 procent jämfört med i nuläget och antalet sysselsatta inom jordbruket kommer alltså att mer än fördubblas. Under de förhållanden som rådde 1997 uppgick emellertid jordbruksproduktionen i de tio central- och östeuropeiska staterna emellertid till enbart knappa 15 procent av produktionsvolymen i de 15 EU-medlemsstaterna. Andelen sysselsatta inom jordbruket i de central- och östeuropeiska staterna var cirka 22 procent jämfört med 7 procent inom EU. Av dessa uppgifter framgår det tydligt att produktiviteten inom kandidatländernas jordbruk och följaktligen också inkomsterna inom jordbruket ligger långt under EU:s nivå.

Under anslutningsförhandlingarna handlar det inte bara om att gemenskapens regelverk på jordbrukspolitikens område skall jämkas samman med kandidatländernas särdrag, utan kandidatländerna måste framför allt få ekonomiskt stöd för att de skall kunna anpassa strukturerna inom sitt jordbruk efter de normer som råder inom EU. Med tanke på detta utarbetade EU 1999 det särskilda föranslutningsprogrammet för jordbruk och landsbygdsutveckling (Sapard). Inom ramen för detta program skall de tio kandidatländerna under perioden mellan 2000 och 2006 varje år få 529 miljoner euro i ekonomiskt stöd (uttryckt i priserna 2002). Dessa medel skall framför allt användas till att förbättra infrastrukturen på landsbygden och ge jordbruksföretagen bättre tillgång till kapital, men också till att främja alternativa sysselsättningsmöjligheter på landsbygden. I enlighet med Sapard-förordningen har kommissionen framlagt den första årsrapporten om genomförandet av programmet 2000. Under denna tid uppträdde framför allt inledande svårigheter i samband med att det skulle skapas sådana förvaltningsstrukturer som behövdes för genomförandet av programmet i kandidatländerna.

Med tanke på yttrandet från utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi är det framför allt av intresse hur Sapard-programmet kan komma att påverka det utvidgade EU:s utrikeshandel med jordbruksprodukter. Här gäller det att se till att stödprogrammets karaktär och inverkningar är förenliga med de skyldigheter som både EU och de central- och östeuropeiska länderna påtagit sig inom ramen för Världshandelsorganisationen (WTO) när det gäller utrikeshandel med sådana produkter. Detta berör framför allt skyldigheten att minska interna stödåtgärder och exportsubventioner av ett slag som påverkar produktionen. Sådana kompensationsbetalningar som inte påverkar produktionsverksamheten, framför allt när de är kopplade till skyldigheter vad gäller miljövard inom jordbruket eller program för uttag av jordbruksmark ur produktion kan däremot beviljas som tidigare. De olika formerna av stöd som ställs till förfogande genom Sapard-programmet uppfyller i hög grad dessa sistnämnda kriterier. De kan dock, i och med att de leder till förbättringar av jordbrukets produktionsinfrastruktur indirekt leda till att jordbruksproduktionen ökar och med den exporten av jordbruksprodukter, och då kan resultatet bli en nog så betydande ökning, eftersom en så stor del av produktionspotentialen ännu inte är utnyttjad. Den minskning av exportsubventionerna som överenskommit inom WTO bör dock genomföras, även om exportvolymerna skulle öka.

Därför är det, också ur annan synvinkel betraktat än den ekonomiska, värt att hälsa med tillfredsställelse att Sapard också öppnar möjligheter till skapande av alternativ sysselsättning på landsbygden inom områdena fritid och turism, kultur, restaurangnäring, miljöskydd och utveckling av alternativa energikällor som biomassa och energiskog. Detta motsvarar EU:s tankegång om ett jordbruk med många olika funktioner och hjälper samtidigt att minska de sociala problemen i samband med den nödvändiga omstruktureringen av kandidatländernas jordbruk, utan att det därvid uppstår några handelspolitiska problem. Detta är en aspekt av Sapard som kommissionen bör ägna största möjliga vikt.

SLUTSATSER

Utskottet för industrifrågor, utrikeshandel, forskning och energi uppmanar utskottet för jordbruk och landsbygdens utveckling att som ansvarigt utskott infoga följande i sitt resolutionsförslag:

- A. De outnyttjade produktionsreserverna inom jordbruket i de central- och östeuropeiska länderna kan resultera i avsevärda överskott och ytterligare export av jordbruksvaror, till följd av att Sapard-programmet kan komma att medföra en produktionstillväxt inom jordbruket.
- B. De central- och östeuropeiska länderna är medlemmar av Världshandelsorganisationen (WTO). Det statliga stöd som de får via förberedelserna inför anslutningen till EU måste därför vara förenliga med de skyldigheter som handlar om att stegvis avveckla vissa former av exportsubventioner och som dessa länder påtagit sig inom ramen för WTO.
- C. Dessa skyldigheter utgör för närvarande föremål för nya förhandlingar inom ramen för WTO:s "Doha Development Agenda". Avsikten är därvid att man skall nå fram till en överenskommelse om en långtgående avveckling av subventionerna till jordbruket.
  1. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att vid genomförandet av Sapard-programmet säkerställa att det statliga stöd som ges till de central- och östeuropeiska länderna för jordbrukssektorn går att förena med både de skyldigheter som EU påtagit sig och de skyldigheter som dessa länder påtagit sig inom ramen för WTO.
  2. Europaparlamentet anser att det framför allt i händelse av en tydlig stegring av jordbruksproduktionen i de central- och östeuropeiska länderna kan uppstå svårigheter för dem att fullgöra sina skyldigheter att minska exportsubventionerna till jordbruket.
  3. Europaparlamentet förespråkar därför att Sapard-programmet i högre grad skall inrikta sig på att skapa alternativ sysselsättning på landsbygden, vilket motsvarar EU:s tankegång om ett jordbruk med många olika funktioner och minskar de sociala problemen i samband med den minskning av sysselsättningen inom jordbrukssektorn som ofrånkomligen måste genomföras i de central- och östeuropeiska länderna i samband med anslutningen till EU.
  4. Europaparlamentet uppmanar kommissionen att genom Sapard-programmet verka till förmån för att de central- och östeuropeiska länderna snabbt skall kunna följa såväl EU:s hälso- och växtskyddsbestämmelser som dess djurskyddsbestämmelser, så att

snedvridningar i handeln med jordbruksprodukter mellan EU och de central- och östeuropeiska länderna kan undvikas.